

تورک یوردی

[اون آلتنجی سنه]

تورک اوجاقلری مرکز لهیئتی طرفندره نشر اولنور.

جلد ۵

مارت ۱۹۲۷

نومرو ۲۷

کیزی مبدلردن :

بکناستار

— ۲ —

آخی لر ، بابائی لر — تورک دیلی حقنده ایلک رسی أمر — صولوجه قره اوبوک ،
حاجی بکناش و قادینچی آنا ، ایلک نصیلر . . مال و پوغورت . .
دورت قابو و ارکانی ، ارکان فتوت

د آخی ، ر :

تاریخ نشکلی قطعی رقناعتله افاده ایندیله میان « آخی » لر زمره سنک آنادولیده
سلجوق دور حکومتک همان هر دورنده ایزلرینه تصادف ایتک ممکندر . خصوصاً
بوتشکل ، تورککلر آراسنده اولدیفنی داها قطعی بیلوروز . آخی لره نه برطریقت ،
نوده بر مذهب نظریله باقه بیلوروز . اونلری ، تورککلر آراسنده (اقتصادی واجتماعی
تساندی) تأمین ابدن ، مستقل برزمره حالنده بولوبوروز .

قبول ایتدکلی معنوی قناعتلری داها زیاده « علی » دوست اولمغه متایلدر .
« فتوشنامه » آدنده « محرم » اولان آداب و آیینلرنده « علی نك سرکار » لغتی قبول
ایتملری بوکا بردلیلدر . بوندن ماعدا « لافقی الاعلی ... » دستورینی علم و شعار
ایدین بوزمره نك « فتوت و مروت » شکلنده قبول ایدیلن معشری حیاتلری ده بو
فکری تأیید ایدر . شوقادارکه :

۱۰۸۶ تاریخنده استنساخ ایدیلن ، سنده موجود ، برنسخه ده ده دیگر علوی
زمره لری کبی « طعن اصحاب ! » شمه سی یوقدر ؛ فقط (حب آل عبا) ده اصلدر .
وخصوصی (محفل محرم) لرنده « مقام ابوبکر » تصریح ایدلمشدر .
آخی لری ، عمومیتله ، ملی تورک وارلننک هر برده و اصول دائره سنده تکامل

فكرى وحرثىسى ايله علاقه دار برر (قومون) تشكىلاتى اولديغنى قبول ايتك ، قناعتجه الكدوغرى فكردر .

ابن بطوطه نك ده چوق دقت وحرمتله بحث ايتديكى بومؤسه نك بزم افاده ايتديكى يكانه غايه سى ده بودر . آخى لرك زهدى بر آينلرى ده يوقدر . اونلرايجون الك بوبوك مرتبه كمال « سخا ، ددر ، شا كرد ، اوسته ، نقيب ، پير ديه صنعت وايش اوزرينه عمومى بر قوئوپه رانيف سيسته مى تعقيب ايتدكلرى كوروليور . زراعت وصنايعك بوتون شعبه لر ينك متخصصى پيرانى ، تقباسى ، يكييت باشيلرى اوسته لرى ، چيراقلى وار وهر سلسله ، بر لونجه ده (سنديقه) حالنده برلشه بيليوردى . شهر لرك اجتماعى وادارى حياتلرنده (آخى) لرك اجراى حكومت ايدم جك قادار قوتلى تعضولر كوستره بيلمسنى ده بوبله حيات عموميه نك ناظمى اولمق قدرتلرندن نشأت ايدم جكى ده طيسى در .

ايشته آخيلر ، بكتاشيلك تشكىل و تاسسى يولنده ، دينه بيليركه ، حاضر لائىش برر « اوجاق » ماهيتنده بيلنديلر . اونك ايجون : « فتوت » ارنلرينك (۱۶) ترجمان رمزيسى بكتاشى ميدانك ده عينا معنى ترجمانى اولمشدر ؛ ايلريده كوره جكز .

••

« بابائى » ر :

بابا اسحق خراسانى اسمنده بر ذات سلجوقيلرك دور فترتندن استفاده ايدمرك اورته آنادوليده بر قيام حاضر لامشدى . « شيخ » بوستندن « سرير سلطنته » كچمه نك اسلام تاريخنده ايلك وقعه سى اولمايان بو حركت هر زمانكى كې قانلى بر صورتده طور دورولدى . فقط آنادوليده بو حركت ايلك ايدى . ايشته سلجوق توركيه سنده بابا اسحاقك اكدىكى بو ، تصوف خيلقدن (سلطنت) تاجنى ياقالامق رياكارلنى عثمانلى توركيه سنده جنيدلر ، شاه اسماعيل لر ، شاه قلندر ، سقريه شيعى كې يوزلرجه حركتلر دوغوردى ، نهايت جمهوريت توركيه سنده ده بوشىخلردن شيخ سعيد وامثالنى كوردك .

۶۴۰ تاریخنده بابااسحاق فتنه سی سوندرولمشدی . فقط بوتاریخ ایسه مولانا جلال الدین رومی نك وفاتی تاریخیدر . ۶۷۲ ده صوك سلجوق امیری (علاءالدین کتیبادهانی) شیخ بابای مرندی ، نامنده برذاتی کندینه «بابا» لق ایدیندیکنی بیلوروز . وتاریخنده (باباخلص) یاد ایدیلن (غریبنامه) نك تورکچی شاعری (عاشق علی پاشا) نك باباسنك آلتی آیلق امارت سلجوقیه بی درعهده واستعفا ایندیکی ده معلومدر . عاشق پاشانك بوبوك باباسی (بابالیاس خراسانی) نك ده بابا اسحاقله برزمانده یاشادیغنه شبهه ایدیلنه من .

کوروبوروز که «بابائی» لر حکومت ایچنده بر «نوه اغتشاش» اوله رق تبارز ایتمکده درلر . نهایت بو (بابالق) عنواننك بکتاشی مرشدلرینه انتقال ایتمش اولدیغنی ده بیلوروز . فقط برآزده بو کله نك دلالت رمزنی وخصوصیسی حقنده تحریاتده بولنلق ایجاب ایدر .

«بابا» ، تورکجه مزده «آتا» برینه مستعملدر . «آنا» ، «آنا» متقابل کله لدر . صوکره لری (آنا - بابا) اولارق کوروبوروز . محمود کاشغری به کوره نیت لهجه سنده «آنا - بابا» برینه «آبا - آما» قوللانیلمیش . بونك ایچین ده اسمرییتیلیرك همانجه صرب اولدیغنه حکم ایدی وریوروز . فقط کرک بابائی لرده وکرک بکتاشیلرده (بابا) کله سنك صورت وحقیت (رمزیه سی اشتقاقه موافق تلقی ایدیلنه مشدر . وحتی بو کون یاشایان «بهائی» لرده بوفکرده در . بکتاشیجه بابانك ایکی معناسی واردر :

۱ — بابا کله سی «بابا» دن مأخوذدر . چونکه علی ، «باب = قبو» در . بناء علیه قبودن باشقه یردن «مدینه = شهر» کبریلز . اونك ایچین «بابا» نك دلالت ارشادکاریسی اولمادن سلامت معنویه تأمین ممکن دکدر . اوحالده (بابا) لر ، «باب علی» نك «رهبر» لری در .

و «بابی» لرده ایشته بو کله اوزرینه «یکی پیغمبرك» نظریه سی وضع ایتمش لردی . و او صورته ده «بهائی» لك اونی تعقیب ایتمك اوزره اجتهدانده دوام ایتمکده در .
۲ — صلبی اولادی اولان برآدم بیلدی کمزه کوره بربابادر .

فقط بكتاشيلكده كندی مسلکی اولادلرينك مرشدلری «بابا» در . و بو اولادله (يول اوغلی دینور) صلی اولادهده « بل اوغلی » دینلیدیکی کبی !
بكتاشيلر عمومیتله بوصوك تاویلی بیلیرلر سده برنجی رمزی ؛ یالکیز و مجرد خلیفه « لرك بيلمسی لازمدر .

...

آخیرله بابائيلرك، نور کیده ، بكتاشی وارلغه تداخل تام کوسترمش ایکی مؤسسه اولدیغه شك وشبه ایتمه مك لازمدر .

فی الحقیقه « ۶۷۰ = رفت ، تاریخنده رومه ککن حاجی بكتاش (۶۷۶) ده قره مانلی محمد بکک دائرة تابعیتده یاشامغهده باشلامشدی . کندیسی (۹۲ = محمد) سنه یاشامش و (۶۳۸ = بكتاشیه) ده وفات ایتمش اولدیغه نظر آ ملک رومه (۲۴) یاشنده آياق باصمش و بوسنده عاشق علی پاشا دوغمش بولونوبوردی . دیمک که بودور عاشق پاشانک باباسی مخلص پاشانک قیرشهرده دور ارشادی ایدی .

۶۷۶ تاریخنده قره مان حکومتنک دائرة نفوذی قونیه ، قیرشهر ، قیصری ، آنقره محیطی اولدیغه کوره حاجی بكتاش ده بوحوالی ده یاشادی . قره مانلی محمد بکک ایلک دیوان حکومتده ویردیکی بلکه ایلک قرار :

— بوندن سوکره هر کس تورکجه قونوشه جق ، رسمی دیل تورکجه در .
اراده سی اولدی . تماميله فارسلاشان سلجوق حکومتی یرینه ییپیکی برنورکیه دوغوبوردی .

شو صورتله کنج وزنده ، جوال ومدرك ، سر آزاد مفکوره لی بر عارف اولسی لازم ککن « بکدش » ک هنوز بر حلقه ارشاد تشکیل ایده جک چاغی دکلدی . فقط خراسانده بولندیفی دورهده ایلک درجه تحصیلنی علی کل حال کوره بيلمش حساس و ذکی بر روحه مالک اولدیفی ده استبعاد ایديله مز .

شوقادار که بوکنج ذکا ، محیطک حیرورت و انطباعدن تماماً آزاد قالا مازدی . یکی باشلايان « ملی حرکت » ایچنده ینه موجودیت کوسترمه سی ده طبیعی ارلوردی . هنوز اوزمان بک کشف اولان بابائی جریانی سونمش ده عداولونه مزدی و (آخی

اوران ولی (کبی محیطک کزیده بر مطنه سی ده یاشایوردی . (آخی اوران) [۱]
آخیلر عننه سنده حضرت عباسک تمثالیدر .

مع مافیه شهر حیاتنده آخی لرك اجتماعی و حرثی حاکمیتک مؤثر اولمسی ضروری
بولونوبوردی . آقره ، قیر شهر محیطی ایسه بوجریانک ده قوتلی مرکز لری ایدی .
آماسیه جوارنک ده بابائی کشافنیله منهیج اولدیفنی خاطر دن چیقارماق کرکدر .
او حالده آماسیه - سیواس ، آقره - سیواس خط لرینک مرکز تقاربی قیر شهر
اوله جنی طبعیدر . قیزیل ایرماق وادیسنک مشعور ملی حرکتی ، قره مانلی اداره سنک
رسمی تورک مظاهرنی ، ایلك حرث ملی انکشافنی قیر شهر ده تأمین اتمسی ضروری ایدی .
اونک انجین کنج بکداشک بو محیط دن ملهم اوله جنی طبیعی و ملی بر تخیسی
واردی ، فصل که آنری بزه بونی اثبات ایدیور وجوق امنیتلی بر قناعتله ده حکم
ایده بیلبرز که بکداش ، آخیلر دن ده قوشاق باغلا دی ، بابائی لر له ده هم حال ! اولدی .

...

(۱۰۸۶) ده یازیلان بر (فتوتنامه) ده (آخی) لرك (امام حسن و حسین) دن
ماعدا دیگر اماملر حقنده هیچ بر فکر در میان ایتدیکنی کور میورز . بوندن ده
(آخیلک) ده یالکز آل رسوله محب بر طورک بولندیفنی استدلال ایده ورز . عمومیتله
(خواجکان) طریقتلری ده یالکز (آل بیت) مودتله حرمتده بولمغنی شعار
ایدنمشلردی . مثلا (حافظ شیرازی) نک طرز تولی و مودتی بوبله در . فقط بابائیلرک
نه مسلک ونه مشربده اولدیغنه دائر قطعی بر معلوماتمز اولما مقله برابر اونلرک ده بوندن
فضله بر غلوه دوشدیکنه دائر ده بر قید صریح بوقدر .

یالکز بابا اسحاقک « متنبی » پیغمبرلغنه ، لك دعواسنی تدقیق ایدرسهک
آننجق بو حرکتده امامیه لکک مفرط تلقیلر دن ملهم اولمسی قبول ایتک ده ضروری در .
او حالده بالا آخره بکتاشیلر ده کورونهن (دوری و حلولی) عقائدک بابائی لر واسطه سیله
انتشار ایده بیله جکفی ده قبول ایتک لازمدر .

[۱] اوران = اوردور . (فتوتنامه . ولا یشتامه حاجی بکتاش) افاده لر نه کوره .

حال بوکه حاجی بکداشک نصیب آلدیمی (لقمان پرنده) و آنک مرشدی
خواجه احمد یسوی بیلدیکمز بکتابشی سلوکنه متایل دکلدیلر .
بابائیلرک ایسه باطنی (اسماعیلی) لرکی اختلاجی قالدقلرینی و (مجدد دین) روللری
یابدینی کورولور .

والحاصل بکدانش ، مهد ظهوری اولان خراسان و نیشابور افکارینی بیلدیک
کی عراق ، سوریه ، مصر و حجاز افکارینه ده تماس اتمکله قیرشهر جوارنده تأسیس
آرامگاه ابدجکی وقت دورینک معلومات عمومیه سنه طبعیله طرف ابدی دیمک
ممکندر .

ساجتوق حکومتک ۶۰ ، ۷۰ سنه دوام ایدن اداری ، سیاسی بحران و عسکری
هیجانلری ایچنده بوغورولان مرکزی آنادولی نك کشف تورک کتلهلری ،
بوکی اوزون و آغیر فلاکتلردن صوکره ، جمعیتلرده دائماً تظاهر ایدن معنوی
حمه لردن بر موجهیه روحاً مجلوب و مغلوب اوله جفی پک طبیعی ایدی . بو ملزوم
نتیجه اوزون و حاکم بردوره ده « اوردو ، خلق ، تکه عشقی ، و یاخود اولنرک
حقیقی و حسی دلی اولان ادبیاتی یاراته جقدی .

۹۲ (اورته) سنک بکتابش آغالری ، حسین آغالری آرتق ایسته دیکي کی
تاجلر ویره جک تختلر دویره جک برحاله کلینجهیه قادار بو استعجاله لر دوام ایدوب
کیده جکدی .

...

قادریمیز آنا و مهابی بکتابسه :

۲۴ یاشنده رومه [بلکه سیواسه] کلور . حاجی بکتابشک نه رمان قیرشهرینه
کلدیکنی مطلقاً بیله میورز . طاشق پاشا زاده تاربخنک روایتیه باقیلیرسه بو بوک
دده لریله کوروشمش .

غغنه کوره نیمدی موجور قضا سنک بر ناحیه سی اولان « صولوجه قره
اوبوک » . کلدیکی وقت اوراده « ادریس خواجه » اسمنده بریسی وارمش . اونکله

هم بزم اولمش . منکوحه سی (فاطمه خانونی) قیزی ایدیمنش که (قادینجق آنا) نامیله معروفدر .

فی الحقیقه « قادینجق آنا » اولادی حاجی بکتاشک وراثتی دعوی ووقفلرنده حق تولیتی ادا ایدرلر . شو قادار وارکه بلاولده وفات ایدن حاجی بکتاش ایله اونک اولادی اولدقربی سویله یی جلی لر آراسنده نه کبی بر مناسبت اولسی لازمدر ؟ ایشته بو مسئله بکتاشلیق واوزمره بی تعقیب ایدن آنادولی علوی لری ایچنده (نفس اولادی) غننه سی توره نمشدر که بو اصولک سوء استعمال ایدلسی احتمالی قزیلباشلر حقنده بی سروین استناداته وسیله اولمشدر .

مع مافیہ تخنه جیلر و صوفیان سورمه کیری آراسنده (نفس اولادی عد ایدیلن بر جوق اوجاقلره تصادف ایدیلمکده در . سیدلری تدقیق ایدیلنجه در حال آکلا- شیلیر که جوجنی اولمایان ویا حود یاشامایان قادینلر ، فلان دده دن ویا بابادن برداء ، بر لقس خیر ایسته مشلر ویا بویله بر مقام روحانیه (آداق) یامشلدرد ؛ طوغان جوجوق ، فلان دده نک ویا ارنلرک (نفس اولادی) دییه معروف اولور .

قدمای محرربنک بیاناتنه کوره تورکیاده مسافرعد ایدیلن دورت زمره واردر که « غازیان روم » ، « آخیان روم » ، « باجیان روم » ، « ابدالان روم » ، « دنیلمکده در . و بکتاشیلرده « باجیان روم » زمره سته منسوبدر .

شو تصنیفه دقت ایدیلیرسه « آخی » ارکک قرده شی ، حاجی « قیز قرده شی » ، دیمک اولدیغندن بکتاشیلرله آخی لرک « غایه ده » و اصول و ارکاننده ، خصوصیه « محرم و خفی » بولمنسند بر مشاهبت کورولدیکنی قید ایتمک لازمدر . « آخیان روم » اجتماعی و اقتصادی نظامده بر تساند تأسیس ایتمکده موفق اولدینی حالده (باجیان روم) زمره سی « جمعیتک قادینلی ارککلی مدنیت اجتماعیه سی » دها یوکسک بر غایه یه سوق ایتمک اجتهادنده بولندیقنی قبول ایتمک ممکندر . یالکز ارککلرک تکاملنی تعقیب ایدن آخیره ، بکتاشیلر بر منلی قوت دها علاوه ایتش بولونورلر .

صورتیه قره اربوک

شیمدی حاجی بکتاش تاجیه سنک بولندینی محل اولدن ، سلجوقلر دورنده ،
 « یونت » لر جسمه سی دییه معروفدر . سلجوق حکمدار لرینک ولی عهد لرینه هاند
 « خاص مرعا » عدا بدیلیر ومستقبل حکمدارک آت سورو [یونت] لرینه اوتلاق ایمش .
 « قادینجق آنا » نک اوی و حاجی بکتاشک اقامتگاهمی دییه تثیت ایدیلن بر
 طوپراق بنا ، آلآن زیارتگاهدر . بوبناک دار و کوچوک اوطه لری ، شیمدی
 کوروله مین تشکیلات عرض ایتدیکندن ، شایان تدقیقدر .

تکک و مسجدک اورخان غازی طرفندن تأسیس ایدلدیکی مشهوردر . فقط
 « تکک » دییه آکیلان دائرهد « کیلار اوی » نامیله معروف و (دده بابا) مقامنه
 خاص اولان میدانک قبوسنده کی مرمرکتابه بزما نشا ایدلدیکی تاریخی تثیت ایدر :
 عیناً :

« بدء لبسم الله الرحمن الرحيم عمر هذه العمارة ملك المشايخ سلافة الاوليا امير آخی
 دده من سنة في يوم ... شهر العربية من رمضان للنازل لسنة سبع وسبعين وسبعمائه ،
 = ۷۷۷ هـ . عربجه طرز تحریر ده طوغری اولمایان شوکتابه تدقیق ایدلدیکی
 حالده بز بر قاج مبدأ نقطه سی ویرر :

۱ — علی : « باء بسم الله » ک آلتنده کی نقطه می !

دیمشدر . بناء علیه بر علی دوست درگاهک قبوسی آنجق بویله اساسلی بر رمز
 ایله نوشیح ایدلدیکی کوروپورز . کتابه ده « بدء لب » کله سنک نهایتنده اولمی
 لازمکلن « ا » منتهاسی یا مرور زمان ایله بوزولمش و یا خود اویله جه یازیلش اوله بیلیر .
 بو شکلده یازیلش بر کتابه یه ، ظن ایدرم ، باشقه بر یرده تصادف ایدلمه مشدر .
 کتابه جوق گرفت و « نسخ مملوکی و یا سلجوقی » طرزنده یازیلمشدر . او قومئسی ده
 مشکله در . « یوم » دن صوکره کی کله بی او قوموقده ممکن دکلدیر . اینجه کاغذله
 و آشی بویاسیله قوپیه و یا خود آلی ایله قالب آلمق بلکه داها صریح قرائتی
 تأمین ایدر .

۲ — ۷۷۷ سنه هجریه رمضانده « تعمیر ویا انشا » ایدیلشدر. چونکه « عمر » کلمه سی اکثریتله « انشا » مقامنده مسجد ، معبد ، عمارت کتاه لرنده مستعملدر. قرآن کریمک « و من یعمر مساجد الله » آیتدن اقتباس اولونور .

۳ — « امیر آخی دده » که ، بو عمارتی انشا ایدندر ، اوکا ؛ ملک المشایخ عنوانی ویریلیور . هم امیر ، هم شیخ ، هم دده آخی !

اوحالده چوق قوتله تخمین ایده بیلیرزکه مقام حاجی بکتاشی احیا ایدن ذاتک بر(آخی) اولمی بکتاشی ایله آخیر آراسنده صیق ودائی بر رابطه بولندیغه دلیلدر.

۴ — حاجی بکتاشک وفاتندن ۳۵ سنه سوکره بو مقامک انشا ایدیلش اولدیغه کوره ۳۵ سنهده محتاج تعمیر اوله جق برحاله کلزدی و سوکره معمارینده کی خصوصیتی [تورک یوردی، نوسرو - ۲۱ ، سنه ۹۲۶] نسخه سنده آریجه کوسترلمشدر.

بوندن استدلال ایده بیلیرزکه « آخی » لر، حاجی بکتاشکی مسلکی [آخی- حاجی] شکلنده قبولده بر بئاس کورمدیلر . و ذاتاً ولایتنامه به کوره (آخی اوران ولی) حاجی بکتاشک حیات عمومیه سنده مهم تأثیری اولان بر شخصیت ممتازدر. ینه عینی اسنی « فتوتنامه » ده بک یوکسک معنوبته بولویورز .

۵ — اسکیشهره (۹) ساعت مسافه ده کی سیدغازی مقامی واردر . (سید بطل غازی) نامیله مشهور اولان بو ذاتک مرقدی « اوجلر بایری » دیمکله معروف برصیرت اوزرنده در. ملاطیبه ده دوغان و هارون الرشید زماننده افسانه لری داستان اولان بو مشهور اسلام شووالیه سی ۷۳۹ سنه میلادی سنده وفات ایتدیکی معلومدر. شیمدیکی مقامنده یونان قدیمدن قالمه « قرال میداس » نامنه انشا ایدیلن بر « ژوپتر » معبدینک خرابه لری واردر . « بریم نه زیا » نامیله معروف ایمش. بیزانسلیلر اورایه بر مناستر یایمش. سلجوقلیلرده مسجدده تحویل ایتمشلر. اورخان غازی ده عمارت لری نی احضار ایله میخال اوغللرینک تولیت و مراقدینه براقش .

فی الحقیقه اورخان غازی بک سید غازی جوارنده حاجی بکتاشله ملاقات ایتمی استبعاد ایدیه مز . اوراده بکتاشک (محل اعتکافی) اولدینی روایت ایدیلن بر بایر داها واردر. فقط قره مان اولکهنده ، صولوجه قره او بوکده ، حاجی بکتاش

نامنه بر عمارت احدائی عقلمده موافق کلیور. فصل که ۷۷۷ تاریخنده کی (پیراوی) .
 باشقه سی طرفندن انشا ایدیلدیکی مصرحدر .
 او حالده قیر شهر ، عثمانلی لرك ائنه کچد کدن صوکره حاجی بکناش حقنده
 نظردقی جلب ایدم جك عالی انشآت یاپیللمسی ده موافقدر. و بازید ولی نك تصویراتی
 ایسه مونوقدر . [تورک یوردی ، نومرو ، ۲۶ ، سنه : ۹۲۶ - بکناشیلر] .

...

ایلك نصیب و ارلامه میدان :

حاجی بکناش زماننده عمومی بر آیین طریقت اولدینی ادعا اولمئور . او ،
 کندی مفکوره سنه اویغون بر طالب بولونجه اوکا لازم کلن تلقیناتی امانت ایتد کدن
 صوکره عقبنده (قادینجی آنا) طرفندن طالبه بال شرتی و صوکره باللی یوغورت
 و بریلیسی معتاد ایش .
 تورکلرک بال شرتی یاخود بال شرابی بعضاً مسکر درجه ده بولندینی معلومدر .
 یوغورت ، آیران ؛ قیمر یربنه اقامه ایدلش اوله بیلیر .
 فقط نه اولورسه اولسون ولایتنامه نك بو خصوصده قبول ایتدیکی (غسل
 و دوغ) در . دوغ فارسجه ده آیران دیمکدر .
 ارکان میدان :

بالوم سلطان تجدینه قادار بکناشیلرجه معروف اولان « دورت ارکان »
 و یاخود « دورت قیر » در . بو « ۴ » رمزی برجوق تأویلاته مصدر اوله بیلدیکی
 کبی اسکی تورک دینتک (دورت جهت) نه اشارت ایتمکده ممکندر . هر حالده
 شو محققدر که : بالوم سلطاندن اول وقات ایدن و حاجی بکناش خطیره سنده موجود
 مزارطاشلرینک تپه لری « هپ دورت نهرک » اولارق موجوددر . اوندن صوکره کیلر
 (اون ایکی نهرک) اشارت لرینی کوسترر .

ایشته حقیقی بکناشی میدانی بو (۴) قابو سرندن عبارتدر . و شیمدی بونی

تحلیل ایدم :

دورت قابونک آدلری شودر :

« شریعت ، طریقت ، حقیقت ، معرفت » قابولری !

رمزلری :

۱ — شریعت قابوسنده : بل اوغلی .

۲ — طریقت « : یول اوغلی .

۳ — حقیقت « : ایل اوغلی ، یاخود کمال اوغلی !

۴ — معرفت « : آتام کوک ، آتام بر !

آخیرده بونک بردن اوچه قادار اولانی وارددر . (۴) نومرو بکتاشینک در .

دیگر ارباب تصوفله « عرفا ، نک اکثری ، مقام عرفان دینیلن ، مرتبه علییه واصل اولمق ایچون بو دورت شکلی قبول ایتمکده اختلاف کوستردیکی ده واقع دکلدر . اکثر عرفا ، (معرفت و حقیقت) مقاملرنده آبریلقد کورمه مشلردر . لاکن هر طریقتک و هرعارفک بو خصوصلرده کی نقطه اجتهادلری ، طرز و اصول مراقبه لری بکدیگرینه اویمادینی کبی بریسی . بکتاشی ترجانه بکزه من .

بکتاشی نک منظومه فکریه سی ضریب اولدینی قادارده شامل وطییی کورو . نوپور . فقط بو فکری ، الهیات و دینی تعصبله محدود بر فکر توحید ایچنده بوجالایان قوری قافالره ایضاح ایتمک نه قادار مشکلددر !

ایشنه بکتاشیلرک بویوک وطییی سر موفقیتلری بوراده در و بکتاشی جانی کندی دورت قابوسنی مدافعه اندرکن « دورت باشی معمور » بر اصول یارانمق امکاتیده کوره مدیکنی اعتراف ایتمک لازمدر . او حالده بکتاشیلر بو فکر لرینی فصل نصریح و مدافعه ایتدیلر ؟

جهانگیر برتورک اوردوسنی فسیله بورونهن بومدهنر قونک سلاحی نه دن عبارتدر ؟ بوسؤاللره آنجق بکتاشیلرک تعقیب ایتدیکی شو بر قاج اصول سابه سنده موفق اولدینغی قبول ایتمک ضروریدر :

۱ — لسان مسئله سی ،

۲ — طرز تلقینی ،

۳ — حيات و روحيات بشریه و وقوف

۴ — اصول مناظره ده طبعيک ، مکابره دن اجتناب ايدن برلا بايلک

۵ — استهزا

۶ — مجهوليت و اسرار

معلومدرکه ، قره مانلی محمد بکک امر رسميسندن صوکره آفادولیده تورکجه یازیلیر ، اوقونور اولمشدی . ايشته بكتاشيلر تورک لساتلی قوتلی برتقويه ايله آللرنده بولنديرمش ، حیاتی جوق طبعی و بسیط کورن تورک جامعه سی ایچنده تورک دینک ایجه نکتلرندن اعظمی صورته استفاده ایتشدیر . ثولومی بر « طون = البسه » ده کیشدیرمک تلقی ایدن عقیده اوکنده حیاته ویریه جک اعظمی برقیمت یوقدی . یعنی ثولومدن قورتوله جق هیچ برشی یوقدی . حیاتی مغلق آتی یه ، مظلم و مخیل استقباله سوروکلهمین و اولدینی کبی قبول ایدن بر فرد ایچین عزت نفسندن و حضور وجدانیسندن داها مبارک برقدسیت تلقی ایدیه مزیدی .

عزت نفسی یوکسک اولان بر فرددرکه آخرکده عزت نفسی تجلیل ایتمکه و مضر اولمایان احوالی تنقیدسز « خوش کورمکه » موفق اولور . خوش کورمه نك یکانه سبی ده فردده هر هانکی فعلک نتیجه طبعیه سی « حد منطقی » به اولاشدیره بیله جک ذکا و عرفان قابلیته مظهر اوله بیله جکدر . یعنی بكتاشیلر ده بر فکر ، بر فعل تنقید ایدیلر ، تحلیل ایدیلر !

ایشته اونک ایچین بكتاشی « آداب سلوکنده » : محبت ، عبادتدر !
دستوری بو طرز محاکمه دن بو اصول تحلیلدن چیقار . چونکه بكتاشی محبتک لغت معناسندن باشقه اصل اولان برده دلالت اصطلاحیه سی وارددر ؛ اوده انسانلری برکوزله ، آیرد ایتهدن کورمکدر . بو کورکی نك درجه سی (کمال) در . بوراده یالکز (حب انسانیت) وازدر .

ایشته اونک طرز تفسیری و حیاته تطبیقی بوشکلده قبول ایدیه بیلیر .

مثلا شو مثالی آلیکنز :

بكتاشی فقراسندن بری بر جامع کنارندن کیورمش . باقش که جامعک ایچنده

بر فریاد برواویلادر قویمش. بنجره دن باقش که قیمک بری آئنده قوجامان برسو پورکه
صو پاسی جامعک ایچنده برکوبکی قووالایوب دورو پور. بکتاشی سلتمش :
— یاهو ! آرئلر یازیقدر حیوانه .. آغزی یوق ، دلی یوق .. عقلی یوق ،
فکری یوق نه بیلین . ایشته قایینی آجیق بولمش کیرمش !

باقسا کا بکا بن کیریورمی یم هیج ؟

دیمش . بکتاشینک نکره لکنی بیلن خلق ده بالطبع بوسوزه کوله بیلیر . فقط :
عقلی اولان آدام جامع کیرمز می حییا دییه دوشون اولمازمی که ؟ ..

بوندن باشقه مادام که مسجد ، عینی زمانده الله اوی در . [تلقی به کوره !]
اللهک آونده کندی مخلوقنک حق اقامی واردر . بناء علیه سیاناً بوتون مخلوقات
اوزرنده حق رحیمیق اولان معبودک بر مخلوقنی « بیت اللهده » کورمک نه دن فنا
اولسون ؟ دییه جکدر . بوصورتله بکتاشی « حیواناته ده مرحمت ! » حسنی بنه دینی
برتحلیله ، دینی بر منطقه ارجاع ایده جک وینه ساحه کائناتک هر ذره می بر معبد
الهی اوله بیله جکنی ، اونی دورت دیوارله محصور بر خانه به قصر و حصرا یمیه جکنی ده
افاده ایدر .

دها أشه لرسهک دییه جکدر که : بیت الله دیدیکک قلب انساندر . معبد اودر ،
دیر و میخانه ، مسجد و کلیسا بنم ایچین بردر : ده بوب جیقه جقدر .
فقط بکتاشی نک نفسنه اسناد الحاد ایدوب ده قصدنی اضمار ایتمی آجق
استیناس ایندیکی « محبت خالق و مخلوق ، محاکمه سنک ضروری بر سانحه می ،
بر بدیهه سیدر .

بنه ، مولوی دوریشه بکتاشینک بری صورمش :— آرئلر ، بوبله نیچون دونرسکز ؟
مولوی — الله ! الله ! دیر دونرز !

بکتاشی — آرئلر ، ابو الله ، زده : الله ! دیرز آما ؟ دونمه یز !

ایشته بکتاشی بوبله طبعی صورته استهزا ایدر . قاعدة الله ده بوب دونمکده
نه معنا وار ؟ بوتون دنیا دونه دونه می الله دیملی ؟

دورت قابونلك آناختارى:

۱ — شريعت قپوسى .

بكتاشى نك مابعد الطيعة ده ايمانى «آيين شريعت» اوزره مفروضدر. يعنى بولندينى دينى رد وانكار ايتمز و طالب بدن ده بونى ديله مز. وقتا كه طالب، اسرار انكيز مجهوليتلر ايچنه بره دف بر نور تحري ايتك امله كير و ذاتاً ، بكتاشى طالبى انتخاب ايدركن محدود ذكالى ؛ مصر . . . معند اودون كې آدام انتخاب ايتمز . چونكه اونك عقيدة سنده اساس تجربه بر آزدكل چوقچه (تناسخ و حلوله) قريبدر. بوعقيدة نك تاثيريله هر انسانده بر طاقم اوصاف حيوانيه آرار . مثلاً : اشك ، قاطير ، جاقال ، قورد ، طوموز ، بيلان ... قارقه رلرى كې . معند، مصر انسانلر ك روحلرى اشك ، قاطير زمره سنه انقل ايتمى ايجاب ايدم جكنى دوشونور اونلرى داهل ايدن بوللره ايصال ايدميه جكنى ؛ نهايت حيوانى سجيحسى قاباردينى يارى بولده « زائق » ديه قاقيلوب قاله جفنى دوشونور احتمال كه ايدلده بر ايقيريلق ياپار ديه التفات ايتمز . بيلان كې انسانلردن ده خوشلانمز . اونلر هم متواضع وجين اولور ، هم ده فرصت بولدينى زهرينى آقيتير ، دير .

اوحالده بكتاشى نك آرايه جنى تيب : مابيع كې بولندينى قابك شكلنى آله بيلن سيال ذكالدر . بوكې ذكالرده ادراك ، حد موازنه ده بولنق ممكندر . ذكانك ترقى وانكشاف قابليتى واسعدر . محدوديتدن خوشلانمادىنى كې اقراط تعصب بدن ده ممنون اولماز . ايشى اولورنده خوش كورور ، جوال وحساس بر ميزان منطق اولاشير ! ديرلر .

بكتاشى ، ايسته بوكې ذكالره شريعت قپوسى مزاردن آجار ؛ ديركه :
— ارنلر ، سنى مزاره قوركن باشكده امام ، كندى كندينه نه تلقين ايدر ونچون ؟ فى الحقيقه هر مسلمان طوبراغه توديع ايديليركن امام اوكا « آناسنك اوغلى ! » ديه خطاب ايتزمى ؟
بكتاشى بورادن كندى نظريه سنى توسيع و تلقينه باشلايه جقدر .

— ارنلر ، نولمەدن اول تولوگوز! آبتنك مصناسى آكلادكى؟ شريعت اوندن حقيقتە اولاشديفك وقت سكاذه - حقيقتى سويليورلر . واقعا-سن بو حقيقتى عمر كده بيك دفعه ايشيتدك . فقط به اولديفنى دوشودكى؟ اكر دوشونمىدكە ، باق آكلانمىم: سن ، سورت ظاهر مده باباكت اذغليستك! لاكن - حقيقت بويله دوشونمز... سن حقيقتە آناكت اوغلى-ستك . وهانكى بابانك اوغلى اولديفكى ده آنا كدن باشقه كيمنه بيلميه جكدرد . چونكه بوسق اونكدرد . عقبا دنيلن عشرين كاشانده سنك كنيهك مطلقا آناك ابلا معلوم اوله جنى ايچين سكاذه مزارده صوك سوز اوله رق بو حقيقت ابلا تلقين ايديله جكدرد . چونكه سنك وطن ومناشاك آنا رحى در . ايشته اونك ايچين سن « بل اوغلى » ستك . شريعتده مفاصمك بودر . بويله اولمق ، يعنى همه حال بر آدمك اوغلى اولمق يالكوز سنك حكمت وجود كله علاقه دارد . يوقسه سنك حكمت معنويهك دكلدر . او حالده سنك بر زمزمه نك مولودى اولمقلىك الزمدر . بالطبع بونظريه اوزرينه قوروله جق دستورلر ك طيبي نتيجه لرى قارشيتيده هر منطق امى ، يا خود شبهه ونحري بولنده بورولان ذكا منطقلى دورا قلايه جق؟ او حالده همه حال مبالغك نوكونه :

۳ — طريقت قبوسى

آجيلوب « بول اوغلى ! » ايله جقدر . طالبك بوندن صوكره كى وضيتى ، صيقى وشديد بر انضباط وتعايم وتربيه آلنده بولمغه محكومدر ؛ فقط بو محكوميت طالب بويوك بر عشقه قبول ايدر ! بول اوغلى اولمق بر مسللك ، بر زمزمه نك مفكوره سنك نابى اولمقدر . بومفكوره نك دائمى وصيبي محيطده كندى بولك غييل غايه لرينه اولاشمغه جهد ايديلير ..

بابا و حائله اطاعت مطلقه سنى داها درين ومشعور بر صورتده « مرشد » حصر ايده بيلير . « ارکان محبت » حقيله كو ، بله جك وطايديله جقدر . فقط بوتون بوشكلر ، بواصوللر « محرم » قاله جق ، حب وموالات وجدى و وجدانى بولنه جقدر . بوشكلده تكميل ايدهن بر فردك حياتده و جمعيت بشريه ايچنده اتباعه مجبور اولدينى يكانه قاعده شودر :

«آلندن، دیلمندن، بلندن» خطا صادر اولمیه جق!
 و بویه بر فرد؛ آنحق حقوق مکتهبیه سی وسی دائمیه ایچنده یا شاجق در.
 بوفردی، جمعیت، هیچ بروجیه مسئول ایده مدیه کی اونی مؤاخذه ایده جک
 بر قانون ده بولونه من. چونکه بک وحشی اولمایان - مثلاً اسپانیا انگیزسیونی کی-
 محیطلرده دین، بر امر وجدانی اولدینی ایچین بکتابشیلر عقیده سنکد مض
 اولدینی تحتق ایتدکن صوکره درچار عتاب اولمیه جفی آشکاردر.
 خلاصه، بول اوغلی «ارن» لر ایچین بردوره تحصیل در. اوانشاده انکشاف
 ایده جک صمیمی نظاملر در که اونی حقیقته دوشری یو کسملکه سوق ایدر.
 عائله قوچاغندن مفکوره اوجاغنه انتقال ایدن شخصیت، زهدی قوامده
 اولمایان حر و سرآزاد بر ذهنیتله یو کسملک ایچین جالیشیلیر، آفاقی لکدن شائی
 رؤیته رجوع ایدر. مفکوره اوجاغنده تکمل ایدن فرد، عینی مفکوره مک
 «ایل» داخلنده انکشافی درعهده ایده جکدر. بوده بالطبع مقام ارشاددر،
 فرد آرلق:

۳ - حقیقت قبوسی

آجیلاجقدر و «ایل اوغلی» اوله جقدر.
 «ایل اوغلی» ترکیبده تورک توره سنه کوره بعضی خصوصیتلر ملاحظه ایتکده
 ممکندر. مثلاً تورک کرده «ایل» صلح معناسنه اولدینی کی «خلق» معناسنده
 کلیور. اوحالده بو ترکیبی بزده ایکی معنا و غایه به کوره قبول ایده یلیرز.
 حقیقت مقامنده (ایل اوغلی) اولان «مرشد»؛ هم ناظم صلح صلاح، هم ده
 ناشر فیض و فلاح اوله یلیمسی و یا اولمسی لازمدر.
 بوندن باشقه اوفرد، فرداً نه عائله مک، نه ده مسلک مولودی در. عرفانک
 درجه و قابلیت کوره مستقل الاجتهاد رحیثت شائیه و معنویه مالکدر؛ احتمال که
 یکی سانش و ملهماتک موجباتی ده تدقیق و افاضه قابلیت توارد ایده جکدر.
 بوقادر واسع وقادر بر صلاحیت عندییه مظهرتی قبول ایدیلن «ایل اوغلی» مک
 ساحه فکرته کی وظیفه سی غیر محدوددر. آرلق، کندیسبله معبود آراسنده بر

رابطه وحدت ، بر راه اتصال و وصال تأمین ابدیور دیمکدر . کندیشی بو نقطه ده
کورن ذات انجین اونی سوء استعمال ابدوب ایتمه مک تربیه سنک شکله متوقف
قاله جقدر . بکشتا شیلرک بو نقطه ده کی رجالی (دده بابا) لر ایله (خلیفه بابا) لردر .
ینه کورولیور که « ایل اوغلی » اولمقده ده فردی واجنهای بر مسئولیت واردر ؛
چونکه افعالندن مسئولدر . فقط آنلرک بر جلوه سی دهاها واردر ؛ اوراده :

۴ — معرفت قبوسی

آجیله جق و آرتق :

« آتام کوك ، آتام ير !... »

مفهومیله تخلق ایتلی در . نرائه دلنده :

« ای تجلای جمال ای وجه سبحان رشید !... »

« لطف وقهرک بکار ، حبسی ده سیان کورولیور ! »

« ظلمت ونورک ایله اویله آیشدی روح »

« طور عشقدر کورونه ؛ دیده مه یزدان کورونور ! »

نغمه سی جیقملیدر .

فی الحقیقه بکشتانی سلوکنده تربیه کوره نلرک هر تورلومقدسانه قارشی کورودیکی
طور وادای لایالیا نه بودستوردن ملهم اولسی لازمدر . چونکه طالب بوعایه بی ،
داها ایلك میدانده نوکرمش و ذاتاً بوعایه اوزرنده یورو مک استعدادی اولان فرد
انتخاب ایدیش ایدی .

شیمدی بویله بوعایه اوزرنده یورو به جک فردک احوال روحیه سی تعقیب ایدم :
چیلای و هر تورلو زینت و لباسدن عاری کفنپوش برعجب و عاشق [تعبیر مخصوصی]
بوتون بوتونه کندینه یابانجی ، مجهولیت و اسرار ایتجده ، حضور ارشاده جیقمش ؛
کندیشه بر قاج دفعه :

کلن دوغمز ، دونن کلز !

دینیلش و برداها دوغمه مک اوزره :

آتام کوك ، آتام ير !

اقرارینی ویرمشد . بوفردك استغراقی دوشونکیز ! کوردیکی مظالم و غایب
 حیاندن هر صفحه سینه اموی حکومتك ، یزیدك مظلوم شهید کربلا حسین حقنده کی
 مرثیه لرینی تطبیق ایدمه بیلدیکسی تخیل ایدیکیز ... بوخیال کیتدکجه توسع ایدمه جک ..
 کیتدکجه استحالهلر یا باجق ! قابلیتنه کوره عقلنك ابردیکی ایرمدیکی ساحه لرده
 حکملر ، فکرلر اصدارینه مجبور قاله جقدر .

اگر فرد منور ایسه ، نارینه ، حقایق اجتماعیه به واقف ایسه ، آقام کوک
 آقام بر ! ، دستورینی داها شامل ، عمومی ، بشری ، انسانی مراخلنده
 محاکمه ایدمه جکدر .

« آقام کوک ، آقام بر ! ، دیمک ایچین ؛ ملی ، دینی هر توری هر توری علاقه لری
 یاواش یاواش سیلمک ایجاب ایدردی !

دورت قابو ترجانلرینك افاده ایتدیکی و بکناشیلک ده بوندن آ کلامق ایستدیکی
 معنا و غایه لری یوقاری ده ابضاح ایدلدی . دیمک بکناشینك بسیط و تورکجه افاده
 فلسفیه سی کندی طرز و طرازنده بر جمعیت مدنیه تأسیس اتمک جهدا ایدمه جکدی .
 بو کوزکی و بوییلکی ایله یاشایان بر جماعت مر حالده اهل ایدیمسی ممکن اولمایان خصوصی
 احوال روحیه به مالک اولمسی ضرور بیدر . ایشته آفادولی قیزیل باشلری بودورت
 قابونك آچیلدینی « قصر حیات ، ك صیمی و متوارث انموذجی تشکیل ایدرلر .
 بکناشی نك ده قیزیل باشك ده معشری حیاندن نصیبی اولان ذوقی آ کلامق ایچین
 بوقابولردن کیرمک و اوصورتله تدقیق اتمک ایجاب ایدمه .

تورك ناریخنك قبل الاسلام دینی منقبه لرنده کوردیورز که :
 بوتون تورکلر ایچین ده کوک آقام ، بر آفادر . بالخاصه کول تکین ك الله واقع اولان
 خطابلری هپ « تشکری بابا » ، قارا یاغیزیر آنا اولمق اوزره در .
 کوک ، ارکک ؛ بر ، دیشی در .
 کوک ، تا کیری و « بر صوب » ده ینه اك ذی قدرت الهدر .

فقط تورک نوره سنک اک اسکی شعارینی ، شعار دینینی یدنجی عصر هجریده ،
آنادولیده ، تورک یوردنده ، تورکلر آراسنده (قرآن و محمد) نامنه اقادہ ایتک
دوغریدن دوغری به بکتاشیلره نصیب اولان بر « ایش » در .
واقعا، عینی نام آلتنده بوددا، زردشت، عیسی، موسی، فلاطون ده یاشامقده دره
فقط تورک حرثی نقطه نظرندن بکتاشی نک « کوک آتام ، بر آتام » معرفتیه
میدان آچمی بزم ایچین جای ندقبدر .
بالکیز بونکله قالمیور .

میدانه ، یعنی ، جمعیت بشریه تمثاله « قادین » یده رسماً ادخال ایتکله اصلی
وملی بئلکندن انسانی غایه به دوغری یوردنه حک بولده کویترمش اریورور .
تورک جمعیتده قادین حقنده کی نقطه نظرک جوق قدسی و مبجل تلقی ایدیلدیکنی
تورک حائله تشکیلاتنک ندقیقیله آکلا بورز . آلتانی شامانلغنده قادینک ربوع واسطه
عبودیت تلقی ایدیلدیکی معلومدر . تورکلرک « قادین = قاتین = خاتون » کله لرینه
ویره بیله حکمی لغت معناسی « ظرف الروح ، روح » اولدیغنه کوره جمعیتدن بود روح
حالی « نک تفریقی ممکن اوله مازدی .

حاجی بکتاشک « آخی لر » وارلغنه برده « ماحیان » اقدیمی علاوه ایتیمی کینی
وغندی براختیار دکل ؛ بلکه شعور ملی نک نوره جیلکده کوک سالان قملنی ندقیق
وادارک ایتیمیه ممکن تلقی اولنه بیلیر .

بو خصوصده کی اصابت و مطابقتک نه درجه ده صمیمی و مشهور اولدیغنی
« تورکلرده او قورومی و ایل کورومی » فی ایضاح ایدرکن اثباته جالبش جعفر .

...

آخی لرک بکتاشیلره براقدیغنی « ۱۶ یادکار فتوت » ی خلاصه علاوه ایتیم
اولام ، بو ادن آلتی رمزی بوکون بکتاشیلر ، هیئت عمومیه سیله کندیلرینه
مال ایتیشلرسده « فتوت ارن » لرینک یادکاری اولدیغنی بالطبع بیلیمورلر .
بر بکتاشی جاننک بیلیمی فرضدن اولان اشکال عقائد بروجه آتیدر و بونلر
طالبه برای امتحان ابراد ایدلک اصولندر . سؤالر :

۱ — مردك نه در؟ يري كوردم مرد اولدم!

۲ — زنده لك؟ پيري كوردم زنده اولدم!

۳ — باشده نه وار؟ تاج دول!

۴ — آلمده؟ نماز طاعت!

۵ — قائمده؟ فتح قدرت!

۶ — كوزمده؟ نور ولايت!

۷ — قولاغمده؟ بانك محمد!

۸ — بورنمده؟ رايحه جنت!

۹ — آغزمدده؟ ايمان شهادت!

۱۰ — كو كسمده؟ قرآن حكمت!

۱۱ — آلمده؟ دست ولايت!

۱۲ — بلده؟ كمر هدايت!

۱۳ — ديزمده؟ دم خدمت!

۱۴ — آياغمده؟ اركان مشايخ!

۱۵ — آردمده؟ اجل!

۱۶ — نو كمدده؟ قسمت!

باقى كز بو جدوله و جوابلرى ده تحليل ايدى كز. اجل دائما آردنده و قسمتى دائما او كنده كورهن برانسلك حيات و جمعيت ايله علاقه سنى محاكمه ايتمك قارمك قدرت فكر يه سنه تابعدر.

بندى كى ۱۰۸۰ تاريخلى «فتو نامه» دده عينا بو اون آلتى ترجمان واردر. داها اسكى فتو نامه ده تدقيق ايديله بيليرسه توضيح ايدر. فقط (آخى) لرك بو فكر لرى بكتاشيلردن آلدینی ادعا دخی ايدیلسه وارد اولاماز.

چونكه بو «رموز» ك مبدأى ارلان، دورت قابو ترجمانى، آخيلرده بو قدر. اوتجى و اون برنجى عصرده آخيلرك «فتوت»، ركاسندن يرلدینی كورونيور. بوك

اساساً احتیاجلری ده یوقدی. چونکه اونلرک حیاتده کی اجتماعی قیمتلری ینه کوچوک صنایع اوزرنده ناحیه وی واقصادی تساندله ادامه موجودیت اینمکدن عبارتدی.

...

خلاصه :

بکتاشیلرک ایلك دوره تشکله تورک دیلی ، تورک دینی ، تورک توره سی ، بابائی لك ، آخی لك ونهایت مدون اولان اسلامی اشکال تصوف ، هند ، ایران افکار معنویه سی تورک افکار عمومیه سنه علی السدریج تلقین ایدیلشدر . فقط بوتون بوافکارده الك واضح ، الك قدرتی مؤثرک تورک توره سی اولدینی و بوتون بومفکوره لرك تورکلشدیرلمسی ایله تورکیه نك جمعیت ، اوردو ، سیاست حیاتی اوزرنده ناصل مؤثر اوله ییلدیکی ندقیق اولمایدیر .

حاجی بکتاشک قوردینی ایلك آییندن سوکره بکتاشیلکک بوکونکی حیاتمه قادار بورون ، بالوم سلطان ارکانی ، ایله صفویه اختلالی دیگر بر مقاله ده ایضاح ایدیله جکدر .

• مارن ۹۲۷

براهیم